

מומים: "ואשה לא תתנו מהם על המזבח לה".⁽⁶³⁾

והברייטא דורשת את המילים המיותרות שבפסוק זה:

א. "ואשה לא תתנו" — אלו החלבים של קרבן בעל מום שאסור להקטירן על המזבח.⁽⁶⁴⁾

ב. אין לי מקור לאסור אלא כשבא להקטיר את כולן [כל חלבי הבהמה], אך אם בא להקטיר רק את מקצתן, כזית מהן,⁽⁶⁵⁾ מניין שעובר ב"לא תעשה"?

ומדברי רבינא מוכח שמום פוסל בשעיר המשתלח. וזה חידוש, שהרי היה אפשר לומר שאין מום פוסל אלא רק בקרבן הקרב על המזבח, מפני שנאמר בענין פסולי מום: "ואשה לא תתנו מהם על המזבח לה". [ויקרא כב, כב].

והוינן בה: ומנא תימרא דפסיל ביה מומא — מנין לך לומר שמום פוסל בשעיר המשלח אף על פי שאינו קרב על המזבח?

ומתריצין על פי ברייתא:

דתניא בברייתא: נאמר [שם] בענין פסולי

65. כן פירש רש"י. ולא פירש מנין לו שהשיעור הוא בכזית.

והמנחת חינוך [ר"צ] כתב שודאי שהמקטיר פחות מכזית אינו חייב, שהרי אין הקטרה פחותה מכזית, כמו שכתב הרמב"ם איסורי מזבח ה, ב. ופסולי המוקדשין יד, י. [ולא הזכיר שכן כתב רש"י בסוגייתנו].

וודאי שאין חיוב על הקטרה הפחותה מכזית. אך האם יש איסור תורה בדבר? באוכל חצי שיעור של אכילת איסור נחלקו אמורים אם אסור מדאורייתא או מדרבנן, [להלן עג, ב] ופסק הרמב"ם שחצי שיעור אסור מן התורה.

טעמו של רבי יוחנן שחצי שיעור אסור מן התורה, הוא משום "דחזי לאצטרופי" [אפשר לצרפו לכדי שיעור שלם].

יש אחרונים שביארו ש"חזי לאצטרופי" היינו שאחרי שאכל חצי כזית יכול לחזור ולאכול חצי כזית נוסף ולהתחייב. [שאגת אריה סוף סימן פא, פרי מגדים פתיחה לבשר וחלב בצד אחד]. ולשיטה זו יתכן שבהקטרה חצי שיעור לא נאסר מן התורה. מפני שאי אפשר לצרף חצי הקטרה אחרת בכדי אכילת פרס.

קדושה חלה במחוסר זמן, ויתכן שכוונתם שאינו קדוש קדושת המזבח כקרבן. אלא הרי הוא כמקדיש בעל מום עובר. [וכמו שהבאנו לעיל הערה 60 בשם המאירי].

אך "מראה הפנים" פירש שדעת רש"י שאינו הקדש כלל, וכן ביארו בדעת הרמב"ם. [עיין מראה הפנים ירושלמי ר"ה א, א].

ודעת התוספות [זבחים קיד, ב ד"ה היתר] שאם עבר והקדיש קדשים במחוסר זמן ההקדש חל אפילו למאן דאמר כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני. ראה שם את טעמם, וכן כתבו תוספות תמורה יט, ב ד"ה אף עיין שם. [ועיין מנחת חינוך רצג ו].

63. בפסוק שלפניו נאמר "לא תקריבו אלה לה", הלכך הכתוב הזה מיותר, והברייטא דורשת את כולו לרבות איסורים.

64. "אשה" היינו מתנת אש. ולפיכך ביארו חכמים שהם החלבים הנקטרים על האש. והכתוב בא לרבות שעובר על הקטרתם בלאו מיוחד, חוץ מהלאו שעובר בשעת הקדשת הבהמה ושחיתתה. [מלבי"ם שם].